

KUSTBON

== Veckotidning för svenskarna i Estland. ==

Tredje ärg. No 39.	Prenumerationspris.	Utgives av Svenska Folkförbundet i Reval alla onsdagar. Ansvarig redaktör: N. Blees. Redaktionens adress: Riddargatan 3, Reval	Annonspris.	22 dec. 1920
	1 månad Mk. 3:— helt år „ 36:— I Sverige: 1 månad Kr. 0:50 helt år „ 6:— I Finland: 1 månad Fmk. 1:— helt år „ 12:—		50 penni pr mm. I Sverige: 10 öre pr. mm. I Finland: 20 penni pr mm. För annons, som införes 10 eller flera ggr, räknas 20% rabatt.	

God Jul!

Alla Kustbons läsare tillönskas härmed en god och fridfull jul! Denna gång känna vi julglädjen och julfriden fullkomligare än vad vi hittills ha gjort under flera jular. Vi känna oss så lugna och trygga sedan kriget upphörde, och kunna därför kraftigare instämma i änglasången "Ära vare Gud i höjden och frid på jorden." Den sanna julfriden måste dock sökas på annat håll: i undret som skedde i Betlehem för snart tvåtusen år sedan. Det som då skedde i världen — då mänsklighetens frälsare och Fridsfursten framträdde — har varit av den största betydelse för icke blott enskilda personers utan hela den kristna världens andtiga omskapning och förädling. Det var ett vida bättre broderskap, som Kristus förkunnade, än det som nuförtiden göres så mycket väsen av, i det att man med brodermord och våld söker genomföra det i praktiken. Vi borde alla sträva för att nå det sanna broderskapet, som är bygd på frid och kärlek. Låt oss denna jul göra en början därmed!

Fridfull Jul!

Var barndoms jul.

Juldikt för Kustbon.

Du gått så långt från hemmets stig uti en stor och vilsen värld, men stundom når en röst dock dig från hemmets lugna härd. Den når dig var du är och går, är hemmets röst, som ljus och blid dig minner än om gångna år, om flydda julars frid.

Du gått så långt, du blivit trött, din rygg är böjd och tyngd av år, och mången, mången vinter strött sin snö uti ditt hår. Men längre bort från hemmets strand alltjämt du går i vall och vill. Du hör väl hemmets röst ibland men vill ej lyssna till.

Dock om i bister vintertid ett ljusst, ett solvarmt minne står från barndomsårens svunna frid, då blir i hjärtat Vår. Då är det som du hade glömt den snö som mängts uti ditt hår och somnat in och åter drömt om lycka, sol och Vår.

På drömmefärd med julesinn du vandrar då en stig från förr och öppnar så och träder in — om stugans låga dörr.

Och allt är så som förr det var — en gran med tända julebloss och där står syskon, mor och far: "välkommen hem till oss!"

Så tar du ifrån hyllan ned din moders bibel nött och gul; den minner dig om gången tid, om barndomsårens jul. Då är det som du hade glömt allt det som tyngt å syndfull jord och som ett barn dig åter drömt till hemmets julebord.

E. Heihne.

Kustbons läsare!

Av tekniska orsaker på tryckeriet kunna vi icke utgiva detta nummer av tidningen så utstyrd och i sådan form, som vi hela tiden hade hoppats, och därför ha vi också varit tvungna att utelämnat nyheterna och en del bidrag, vilket allt vi hoppas läsarna ursäkta oss. Kustbon har under sin tillvaro haft att kämpa med många svårigheter men trots allt ändå lyckligen nått fram till julen. Då det såg som mörkast ut kom Riksföreningen med en välbehövlig hjälp och nu stå vi vid årets slut och ämna även utge Kustbon under 1921, då den börjar sin fjärde årgång. Kustbon har icke varit utan sin stora betydelse. Den har följt med Aibolands kulturella kamp och gjort oss kända i utlandet; den har följt med svenskarnas kamp för sina nationella och politiska rättigheter; sett våra svenska skolor så småningom göra en början till en bättre utveckling; sett vår svenska folkshögskola genom Riksföreningens kraftiga hjälp födas m. m. Den har framförallt väckt svenskarne uti bygderna till medvetande om att de äro svenskar, som därför vilja bibehålla sitt språk och sina tänkesätt. Och därför önska alla att Kustbon skall fortsätta sin verksamhet. Vi ha trots svårigheterna även under 1921 beslutat uppsöka våra läsare och hoppas att alla genast vilja förnya prenumerationen samt även förvärva nya prenumeranter. Ombudsmännen få därför vara vänliga och skyndsamt insända förteckningar jämte adresser över alla, som under nästa år önska tidningen, för att vi skola veta i huru stor upplaga den skall tryckas. Ingen borde avskräckas för det något höjda priset. Det är ett intet i jämförelse med andra utgifter under dessa ovanliga tider, och nyttan som man har av tidningen uppväger många gånger dessa 12 mark, som tidningen kostar i månaden. I Sverige kostar den 75 öre och i Finland 1 Fmk. 50 penni må-

natligen. Till följd av de vacklande prisförhållandena kunna vi icke mottaga beställningar på mera än högst tre månader. Glöm därför ej att genast beställa Kustbon helst på tre månader — även på kortare tid kan man få tidningen. Vänd Er till Kustbons Redaktion, Riddaregatan 3, Reval, eller i Sverige och Finland till de förra ombudsmännen.

Redaktionen.

En julottefärd.

Det var julafton. I ordning, rent och snyggt var det överallt i Öja prästgård borta på Gottlands södra udde — precis som det bör vara, då man skall känna riktig högtidsstämning. Ja, sådan vilade det verkligen över det lilla prästjället denna dag. — Alla kände sig glada, att brådskan och stöket voro över och att julen nu stod för dörren. Isynnerhet gladdes barnen, den 7 åriga Annika och den 5 årige Nils, åt att julen äntligen var kommen, ty de hade längtat så oberskrivligt efter julgranen och julottan, som i år skulle hållas i Hamra kyrka; den låg en och en halv mil (15 verst) från Öja. Deras far var präst även i Hamra, en aneförsamling till Öja, och han hade lovat dem följa med dit, om det blev vackert väder. Och, när far hade sagt något, så var det säkert, det viste de — bara det inte blev ruskväder.

Klockan var redan 12 på dagen, och kyrkklockorna ringde in julhelgen. Då skulle enligt ortens sed allt arbete vara avslutat, och såväl familjemedlemmar som tjänare samlades högtidsklädda i storstugan, det s. k. högtidsrummet. Där kläddes sedan julgranen, men det måste gå raskt, ty klockan 1 skulle man "doppa i grytan", som seden är i Sverige på julafton. När det var gjort, samlades alla åter i storsrugin, där de satte sig i ring kring den öppna spisen, i vilken en väldig brasa sprakade och flammade till allas förnöjelse. — Husfadern, pastor Jörgen, berättade om gamla julseder på den ort han växte upp, och det gladdes särskilt de yngre att höra, hur det var på den tid, när de gamla voro unga. — Barnen lämnade snart de övriga för att taga julgranen i betraktande. — "I morgon måste vi stiga upp klockan 2 och fara till Hamra. Ottesången börjar klockan 5" sade Annika till Nils. "Men se, hur det snöar, tänk om vi inte få följa med till julottan," fortfor hon, idethon såg ut genom fönstret, "Ja, tänk," upprepade Nils och började gråta, — "Vad fattas dig, Nils" sade pastorn, som avbröt

sin berättelse om julsederna och vände sig till gossen, när han hörde honom gråta. — Å, han är rädd, att han inte får följa med till julottan; eftersom det snöar," svarade fru Jörgen, som lagt märke till barnens samtal. — "Ja, verkligen, det snöar," återtog pastorn, "och blåsa gör det också. Det är fullt yrväder, men kanske ändå, att det inte blir så farligt," fortfor han. Sedan fortsatte han att berätta, och Nils glömde snart allt ledsamt för ett stort, vackert apple, som han fick sy på i julgranen.

Timmarna gingo fort. Det började skymma. Ute föll snön i stora flingor och stormen drog den samman i höga drivor. — Pastorn hade slutat att berätta, och därinne iorstugan sutto alla tysta och betraktade glöden i spisen, vilka ännu spredde ett matt sken i rummet. Om en liten stund, när det blivit mörkt, skulle julgranen tändas, och både gamla och unga tycktes vänta därpå med andlös spänning.

"Hvi-i-i!" lät det då därutanför. Det var stormen, som tjöt i knutar och fönsterkarmar. — "Jag tror det blir riktigt vargaväder. Barnen kunna då aldrig följa med till julottan", sade pastorn, i det han reste sig och gick ut för att se på yadret. Han kom strax in igen sägande: "Snön är snart alnsdjup, och det blåser förfärligt. Jag måste resa till Hamra redan i kväll ty fortfor det här vädret, blir det omöjligt att komma dit i morgon". Petter, det var prästens dräng, fick befallning att göra häst och släde i ordning för färden. Om en timme skulle de fara. Men innan Petter gick ut, tändes julgranen, pastorn läste juldagens evangelium, och man sjöng en psalm. Sedan gjorde de sig i ordning för resan, både pastorn och Petter. — Tiden för avfärden var inne. Bjällerklang hördes. Petter stod redan utanför dörren med hästen, han hette Brunte, och släden. — Ett ömt farväl till hustru och barn — de fingo ej följa med, de små hur gärna de än ville — och pastorn gick ut och satte sig i åkdonet. — Fru Jörgen följde sin man på förstugutrappan. "Gud hjälpe eder i mörkret," sade hon. — De körde bort. — Det snöade, blåste och var så mörkt men hon stod kvar och såg åt det håll de foro, så länge hon kunde höra bjällerklangen. — Så tomt att behöva skiljas själva julkvällen, tänkte hon, när hon vände tillbaka in iorstugan.

Julaftonen var till ända. — Innan fru Jörgen gick till vila med barnen anbefalldes hon sig och de sina jämte husfolket, och särskilt tänkte hon på dem, som farit bort, i den himmelske Faderns vård och skydd.

De kunde ej köra fort, pastorn och Petter, ty den myckna snön hindrade hästen att komma fram. Mörkret gjorde det också omöjligt för dem att se vägen; den var förresten alldeles igenyrd. De hoppades dock att Brunte skulle hitta rätt. Han såg bättre än en människa och kände nog vägen också, mente Petter. Men snödrivorna voro höga och flere gånger var släden nära att välta. Då de länge färdats utan att komma till Hamra, sade pastorn: "Vi ha bestämt kört vilse; det är en god stund, sedan vi kommo ur skogen, och då skulle vi strax vara vid byn" — Hamraby menade han. — Han hade knappt talat till sluf, förrän släden med ena meden gick upp på en hög driva och välte. Bägge kastades ur och blevo liggande i snön. Petter föll framstupa och körde båda armarna ned i en snödriva liksom för att mäta hur djup den var. Han blev förskräckt, ty han kände,

att det var is därunder. "Vi på äro havet", ropade han. Emellertid kröpo de snart upp, både Petter och pastorn. Släden fingo de ock till rätta. Men sedan fick Petter bråttom att taga av sig pälsen och vränga densamma. Han var nämligen mycket vidskeplig, och hans farfar hade sagt, att genom att gå till väga på detta sätt kunde man finna vägen igen, när man går vilse. Ja, de hade verkligen kört vilse och voro ute på havet.

Pastorn förstod det, han också. Han varnade dock Petter för att vara vidskeplig och hade honom att taga på pälsen på vanligt sätt. Därefter satte de sig åter i släden, och, under det de körde i den riktning, de trodde Hamra låg, läste pastorn "Fader vår" och sade till Petter, att det var bättre att bedja till Gud om hjälp, än att öva trollkonster, ty det var blott vantro. — Så färdades de fram på det snö- och isbelagda havet hela natten. Stormen och snöfallet hade upphört. Efter lång väntan fingo de se en skog skymta fram. "Det är Hamra skog. Se, där lyser det från kyrkfönstren också!" "Gud vare tack, som fört oss till land igen," sade pastorn. — Klockan var omkring 6 på juldagsmorgonen, när de nalkades kyrkan. Nu voro de äntligen framme vid målet. — Enligt sed ringde man samman, när prästen kom till kyrkan och klockorna i tornet började därför ringa. Han tyckte sig känna igen klockklangen, pastor Jörgen, och skyndade in i sakristian. Efter sammanringningen började församlingen sjunga julpsalmen: "Var hälsad sköna morgonstund" (No 55 i svenska psalmboken). Pastorn gick på predikstolen, men han förstod ej, hur det var fatt, han kände varken igen kyrkan eller folket, och sången ljöd så krafligt, emot vad han var van att höra i Hamra. Men, tänkte han, jag är ju så sällan här, och nattens äventyr gör mig väl glömsk. När psalmen var slut började han predika. — Åhörarna voro emellertid ej mindre fundersamma än pastorn. Vem är han, denne främling, tänkte de. Aldrig hade de sett honom förr, och han predikade så ovanligt kort, bara en timme. Deras egen pastor brukade hålla på ett par timmar. — Efter gudstjänsten gick pastor Jörgen åter till sakristian. Där satt en äldre, pästklädd man på en stol.

Han blev förvånad då han fick se denne, och började ana, att han ej var på rätt ställe. Därför gick han fram till den vördnadsbudande mannen, bugade sig och sade: "Mitt namn är Jörgen; jag är pastor i Öja och Hamra, men var är jag nu?" — "I Böda. — Jag heter Jesper och är pastor här," svarade den gamle. — Böda — — på Ölands norra udde! Pastor Jörgen kunde knappt tro, att det var sant. — När han hörde, hur förhållandet var, bad han den gamle prästmannen om ursäkt, för att han gjort intrång i hans ämbete, och berättade om sin äventyrliga färd under natten. Den såg förvånad på främlingen, när denne talade om resan, och, då han lyssnat en stund, sade han: "Det är Gud, som skyddat Eder från att drunkna och fört Eder i land här, men en färd över isen tillbaka är livsfarlig, därför stannar Ni hos mig som gäst till våren." Pastor Jörgen insåg också risken av en återfärd nu och mottog tacksamt den vänliga inbjudan. — I april månad var Östersjön isfri igen. Då återvände pastor Jörgen och Petter till Öja ombord på en segel-

skuta. Hästen och släden hade de också med.

I Öja prästgård väntades pastorn hem redan på förmiddagen juldagen. Men han dröjde både en och två dagar — ja, veckor och månader. — "Kommer inte far och Petter hem snart?" frågade barnen ofta sin mor. — "Nej. De ha nog kört ut på isen och drunknat i havet — de komma aldrig mer tillbaka," svarade fru Jörgen, och så brusto de i gråt, både modern och barnen.

Det var en solig aprilafton. Snön hade ännu icke smält bort helt och hållet i Öjatrakten, men trots det hade stararna redan kommit dit. Några sutto i träden utanför prästgården och sjöngo så muntert. — Fru Jörgen tog ett handarbete med sig och gick ut och satte sig på förstugubron för att riktigt få njuta av solvärmens och fågelsången. Barnen kommo också dit. De voro muntra och lekte. Men hon var ej glad numer.

Hon glömde sitt arbete och försjönk i tankar. Det var ju här de skildes åt julkvällen, hon och hennes man. En tår rullade ut för kinden. — Men, vad är det? Bjällerklang! En skjuts, som kör upp till prästgården! Vem kunde det vara, som kom dit? "Det är — far," ropade Nils. — "Du pratar," sade fru Jörgen. — "Jo, då," bekräfstade Annika. — "Ja, verkligen." De hade sett rätt, barnen, och tillsammans med modern skyndade de ded kommande i möte. — Så voro de hemma igen efter sin långa och besvärliga färd, pastorn och Petter, ja "Brunte" också.

Den aftonen var glädjen stor i Öja prästgård, större än själva julkvällen.

John Klasson.

Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet sänder de svenska skolorna i Estland 200 paket julljus med en hjärtlig julhälsning till alla lärare.

För ett par dagar sedan erhöill Svenska Folksekreteraren vid Bildningsministeriet från Riksföreningens Sekreterare Prof. Vilh. Lundström ett telegram, däri meddelades, att 200 paket julljus avsänts för våra svenska skolar med en hjärtlig julhälsning till alla Estlands svenska lärare. Ljusen ha redan avsänts till de olika orterna.

Här uttalas ett hjärtligt tack för den kära julgåvan med de kära hälsningarna och tillönskas den gode givaren "Ett Gott Nytt År" samt all framgång i kampen för svenskhetens bevarande!

Kyrkliga meddelanden.

I St. Mikaelsskyrkan hålles Julotta på juldagen kl. 8 f. m. Högmessa på juldagen kl. $\frac{1}{2}$ 11 f. m. Högmessa annandag jul kl. $\frac{1}{2}$ 11 f. m. Juldagen sjunger kyrkokören.

Å gamla skolan, Riddaregatan 9, hålles julfest för sjömän och soldater tredjedag jul kl. 5 e. m.

Svenska skolans i Reval julfest

firas i barnträdgården, Lilla Arefjev gat. 11 (Wäike Arehna uul.)

tisdagen den 28 dec. kl. 4 e. m.

Föräldrar och andra intresserade personer hjärtligt välkomna!